

OBÁVANÉ TÉMA VE STŘÍZLIVÉM POHLEDU

Jan Potměšil: Šari'a. Úvod do islámského práva, Praha: Grada, 2012.

Právník z praxe se zájmem o islámské právo, na jehož téma ve vztahu k ústavnímu právu psal diplomovou práci na právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni, nabízí přehled šari'ya, o níž žurnalisté často píšou bez znalosti věci. Jako šari'yu předkládají čtenářům, divákům a posluchačům víceméně jen předpisy, které se z hlediska západní právní filosofie a pozitivního práva demokratických zemí Západu jeví jako extrémní.

Potměšil objasňuje zakotvení islámského práva v tom, co islám považuje za Boží zjevení, a představuje jeho historii, včetně právních škol. Ve spíše systematické části knihy o 219 stránkách se probírají prameny islámského práva. Šari'a se týká tří okruhů, které autor představuje čtenářům ve druhé polovině knihy. Jsou to povinnosti člověka k Bohu, povinnosti člověka k člověku a ústavní právo, jinak řečeno islámsky zakotvené státoprávní teorie.

V knize je citován příznivý posudek prof. L. Kropáčka, což můžeme pokládat za potvrzení spolehlivosti knihy z hlediska arabistiky a islamistiky, tedy oborů, které autor knihy nestudoval a které na svém blogu řadí spíše k zájmům a koníčkům.

Z občanského hlediska jsou nejzajímavější kapitoly na posledních stránkách (bohužel jen jedenácti), totiž o islámském státoprávním pojetí ve srovnání s realitou zemí, kde dnes islám silně převládá, a pak dále o vztahu islámského fundamentalismu a demokracie a o lidských právech v muslimských zemích.

Potměšil nepodporuje dnes stále více rozšířenou islamofobii. Ukazuje rozdíl obecně uznávaných pravidel a jejich extrémistické interpretace. Není však také lhostejný k slabým šancím reálně demokratických procedur a lidských práv v prostředí, v němž je sekulární, nábožensky neutrální stát kuriozitou. A přitom v západním světě právě oddělení církve a státu zaručilo respekt k názorové pluralitě.

Za reflexi by stálo zpochybňování principů lidských práv a občanských svobod v zemích, které se k nim těžce historicky dopracovaly. Naše nároky na chování kte-

réhokoli státu k občanům se relativizují, často v akademických kruzích, s odvoláním na to, že je to naše západní koncepce, již nesmíme vnucovat jinému kulturnímu prostředí. Pokud se oddanost občanským a sekulárním zásadám demokratického státu v euroatlantické civilizaci nezachová, mohou se v našem prostředí projevit potlačené lokální fundamentalismy a místo kýženého dialogu nastane konflikt, v němž jsou naše šance mizivé. ■

Ivan O. Štampach

VÝCHODNÍ MYSTIKA PROŽITÁ KŘEŠŤANEM

Joseph-Marie Verlinde, Z ašramu do kláštera, 224 stran, Karmelitánské nakladatelství 2012.

Nepřeberná řada statí o konverzi ke křesťanství se rozrostla o další, když se počátkem letošního roku objevila na pultech kniha Z ašramu do kláštera. Svědectví Joseph-Marie Verlindeho ovšem z této řady vyčnívá, není „pouhým“ vyznáním osobního Spasitele Ježíše, ale podrobně a bez zbytečných negativních odsudků popisuje předchozí informativně cenné osobní zkušenosti autora s jinými formami náboženství. (Ve francouzském originále z roku 1998 se kniha jmenuje „Zakázaná zkušenost“.)

Autor, nyní katolický kněz, původním občanským jménem Jacques Verlinde, se narodil roku 1947 v Belgii. Byl vychován v křesťanské tradici, ale během studentských let od víry odpadl. Svě místo pak na několik let nalezl v praktikování Transcendentální meditace, a to přímo po boku vůdce hnutí Maharši Mahéše Jógiho. První stránky knihy tak přinášejí cennou sondu do zákulisí hnutí gurma, který se spoluzasloužil o zpřístupnění východního způsobu myšlení západnímu člověku.

Verlinde se podle učení Maharšiho plně vnořil do meditací a praktikování jógy a podařilo se mu nalézt osvícení, tedy cílový stav východní mystiky. Dokázal se zcela opřít od osobního myšlení a od svého já, prožíval kosmické vědomí a kochal se „velikostí své duše“. Zároveň ovšem pociťoval ochabování své-

ho „civilního“ života – nebyl schopen se intenzivně věnovat své vědecké profesi a fyzicky chřádl. Byl vnitřně nespokojen a tušil, že musí existovat něco více. Tehdy počala jeho konverze zpět ke křesťanství.

Verlinde věnuje značnou a nejzajímavější část textu svému setkání s jógy a hinduistickou filosofií, píše zasvěceně, informativně zahuštěně, ale zároveň srozumitelně i pro laika. Na rozdíl od popisné religionistiky (Underhillová, Sudbrack) si jako angažovaný křesťan může na základech svých prožitků dovolit hodnotit a rozlišovat dvě formy mystiky - východní přirozenou a západní (křesťanskou) nadpřirozenou. Verlinde se tímto pojetím vrací do staré křesťanské tradice, která mystické nazírání či prožívání Boha považuje za lidskými silami nedosažitelné, zprostředkované pouze Boží milostí. Naproti tomu východní mystika je konsekventním vyústěním kázně a duchovních cvičení. Je zahleděna do sebe a Verlinde jí na základě vlastní zkušenosti hodnotí jako „narcistický akt radosti své vlastní existence“.

Po odchodu od Maharšiho Verlinde prožil ještě buddhistické a okultistické období. Stať o buddhismu je pojata v podobné formě jako text o józe, je ale znát, že spíše shrnuje obecné religionistické znalosti než osobně prožité zkušenosti. Čtenář se už těší na vyprávění o dalším - esoterickém - období autorova života, jenže to v knize náhle, bez bližšího vysvětlení, zcela chybí... Rozhovor zkrátka končí.

Tím se dostáváme k drobné chybě této jinak velmi čtivé a užitečné knihy. Celé Verlindeho vyprávění je vedeno formou rozhovoru. Editorka Karmelitánského nakladatelství ovšem opomněla českému čtenáři sdělit, kdo a kdy rozhovor vedl. Otázky ale našťástí text vlastně jen vhodně doplňují.

V celém interview se Verlinde nerozpakuje zvláště při věroučné argumentaci poměrně zešíroka citovat katolické autority. Na závěr knihy zařadili karmelitáni poněkud suchopárnější, nicméně teologicky potřebné oficiální katolické texty o některých aspektech křesťanské meditace a část deklarace Nostra aetate o poměru církve k nekřesťanským náboženstvím.

Poslední kapitola nečekaně „ustříženého“ rozhovoru s Verlinde má nadějný název „Než budeme pokračovat...“ Doufejme tedy, že se dočkáme. ■

Martin Kořínek

